

Raadsmemo

Datum	:	18 maart 2021
Onderwerp	:	verschillen in rechtsvorm schoolbesturen Ambion en Gearhing
Behandeld door	:	Team MO
Telefoon en e-mail	:	info@defryskemarren.nl
Portefeuillehouder	:	mevrouw L. Boelsma
Zaaknummer	:	Z.653948
Doel memo	:	ter kennisneming

Toelichting

Hier kort een introductie waarom deze memo geschreven is.

Openbaar onderwijs in De Fryske Marren “op afstand”

In gemeente De Fryske Marren zijn twee besturen primair onderwijs met openbare basisscholen: Ambion en Gearhing. Beide staan “op afstand”; dat wil zeggen dat het bevoegd gezag bij een stichting ligt. Tot in de negentiger jaren was het gebruikelijk dat de gemeente het bevoegd gezag van het openbaar onderwijs was, maar dat is nu bijna nergens meer zo. Wel heeft de gemeente nog steeds een toezichthoudende taak voor het openbaar onderwijs. Dit is in de wet verankerd.

De toezichthoudende taak gemeenteraad is beperkt

Volgens de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) heeft de gemeenteraad een toezichthoudende taak voor wat betreft het openbaar onderwijs. Deze toezichthoudende taak richt zich op een beperkt aantal onderwerpen, waaronder de financiële jaarstukken (begroting en jaarrekening). De gemeenteraad heeft wettelijk weinig mogelijkheden tot ingrijpen, behalve in geval van ernstige taakverwaarlozing. Dit komt maar zelden voor.

De twee schoolbesturen hebben verschillende rechtsposities

Ambion heeft uitsluitend openbare basisscholen onder zijn gezag. Gearhing heeft vooral openbare basisscholen maar daarnaast ook een algemeen bijzondere basisschool, namelijk de Reinbôge in Bantega.

Publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen

Openbare scholen worden in stand gehouden door publiekrechtelijke rechtspersonen. Bijzondere scholen¹ worden in stand gehouden door privaatrechtelijke rechtspersonen. Sinds 1998 heeft de wetgever het bovendien mogelijk gemaakt te kiezen voor een derde bestuursvorm, het samenwerkingsbestuur, die zowel openbare als bijzondere scholen in stand houdt. Ook die bestuursvorm is een privaatrechtelijke rechtspersoon. Gearhing is een voorbeeld van een samenwerkingsbestuur.

¹ Het bijzonder onderwijs is een onderwijsorganisatievorm in Nederland voor scholen met een religieuze, levensbeschouwelijke of pedagogische grondslag. Voorbeelden zijn Christelijke, katholieke en islamitische scholen en ook algemeen bijzondere scholen.

Schematisch:

Schoolbestuur van	Schoolbestuur	Rechtsvorm	Artikel in de WPO	Opmerkingen
Openbare scholen	Ambion	Publiekrechtelijk	Art. 48	
Openbare en (algemeen) bijzondere scholen	Gearhing	Privaatrechtelijk	Art. 17	Samenwerkingsbestuur; wettelijk mogelijk sinds 1998
Bijzondere scholen	CBO Meilân en Nije Gaast (beide christelijk) en de Bisschop Möller Stichting (katholiek)	Privaatrechtelijk	Art. 17	De overheid heeft geen zeggenschap over bijzonder onderwijs

Ambion, met alleen openbare basisscholen, is een publiekrechtelijke rechtspersoon.

Gearhing, met een algemeen bijzondere school, is een samenwerkingsbestuur en daardoor een privaatrechtelijke rechtspersoon.

Wet op het Primair Onderwijs

Het bijzonder onderwijs, en daarmee ook het algemeen bijzonder onderwijs, valt onder artikel 17 van de WPO. Dit geldt voor Gearhing. Het openbaar onderwijs valt onder artikel 48. Dit geldt voor Ambion.

In bijlage 1 treft u de tekst van de relevante artikelen.

Statuten

De verschillende rechtsvormen van de schoolbesturen komt ook tot uitdrukking in de statuten.

Gearhing

In de statuten van Gearhing staat over de begroting het volgende (artikel 16):

“Het College van Bestuur biedt jaarlijks een ontwerp van de begroting met toelichting voor het komende jaar met de baten en de lasten van de activiteiten ter overleg aan de gemeenteraden aan.”

De term “ter overleg” komt uit de WPO artikel 17.

Ambion

In de statuten van Ambion staat over de begroting het volgende (artikel 7 lid 3):

“Het College van Bestuur neemt bij de uitoefening van zijn taak in acht:

- a. Het strategisch beleidsplan; en
- b. De begroting.

Vaststelling van de sub b bedoelde begroting behoeft tevens de voorafgaande goedkeuring van de Gemeenteraden.”

Ambion en Gearhing: verschillende bevoegdheden gemeenteraad

De verschillende rechtsvormen van de beide schoolbesturen brengen ook verschillende bevoegdheden van de gemeenteraad met zich mee.

Voor *Ambion* moet de gemeenteraad de begroting goedkeuren.

Voor *Gearhing* moet de gemeenteraad formeel kennis nemen van de begroting.

Bijlage 1 Wet op het Primair Onderwijs relevante artikelen (17 en 48)

Artikel 17. Bestuurlijke fusie openbare en bijzondere scholen

- 4 De statuten voorzien in ieder geval in een regeling omtrent:
 - d. de vaststelling van de begroting en jaarrekening na overleg met de gemeenteraad van de gemeente waarin de school waar openbaar onderwijs wordt gegeven, gevestigd is.

Artikel 48. Instandhouding openbare school door een stichting (zesde lid)

- 6 Onverminderd het vierde lid voorzien de statuten in ieder geval in een regeling omtrent:
 - d. de vaststelling van de begroting na goedkeuring door de desbetreffende gemeenteraad of gemeenteraden en de vaststelling van de jaarrekening na instemming van de desbetreffende gemeenteraad of gemeenteraden,

De goedkeuring bedoeld in onderdeel d kan worden onthouden wegens strijd met het recht of met het algemeen belang, waaronder begrepen het financiële belang van de gemeente.